

ประสิทธิภาพของการศึกษานอกสถานที่ ประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษา

ในระดับประถมศึกษาตอนปลาย

นายสุรชัย ประเสริฐสรวย

006043

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2515

THE EFFECTIVENESS OF FIELD TRIPS IN TEACHING SOCIAL STUDIES
AT THE UPPER ELEMENTARY LEVEL

Mr. Surachai Prasertsauy

A Thesis Submitted in Partial Fullfilment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Audio-Visual Communication
Graduate School
Chulalongkorn University

1972

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาคณะหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

สมชาย งามวิจิตร

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์

สมชาย งามวิจิตร ประธานกรรมการ

สมชาย งามวิจิตร กรรมการ

สมชาย งามวิจิตร กรรมการ

อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย อาจารย์สุนันท์ ปัทมาคม

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ประสิทธิภาพของการศึกษานอกสถานที่ประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษา
ในระดับประถมศึกษาตอนปลาย

ชื่อ นายสุรชัย ประเสริฐสรวย แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา

ปีการศึกษา 2514

บทคัดย่อ

การหาประสิทธิภาพของการศึกษานอกสถานที่ ประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษา
ในระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย (ป.5,6,7) โดยเปรียบเทียบจากนักเรียนที่สอนด้วยการใช้
การศึกษานอกสถานที่เป็นกิจกรรมเสริมบทเรียนกับนักเรียนที่สอนในชั้นเรียนตามปกติ ผู้วิจัยได้
แบ่งเด็กออกเป็น 2 กลุ่มจากคะแนนการสอบซ่อมกลางปี 2514 วิชาสังคมศึกษา กลุ่มละ 40 คน
3 ชั้น รวมทั้งสิ้น 240 คน กำหนดให้กลุ่มหนึ่งเรียนในชั้นเรียนอย่างเดียว อีกกลุ่มหนึ่งพาไป
ศึกษานอกสถานที่ภายหลังจากการเรียนในชั้นแล้วโดยใช้บทเรียนเดียวกัน หลังจากการสอนแต่ละ
ครั้งมีการทดสอบ และจากนั้นอีก 15 วัน ก็จะนำเอาข้อทดสอบเดิมไปทดสอบอีกครั้งหนึ่ง ผลจาก
การตอบคำถามของทั้ง 2 กลุ่มนั้น ผู้วิจัยนำมาหาหาค่าเฉลี่ย ความแตกต่างมาตรฐาน หากความ
มีนัยสำคัญของการสอนทั้ง 2 วิธี ของการสอนทั้ง 2 ครั้ง โดยใช้การทดสอบหาค่าเฉลี่ย () และ
หาสัมประสิทธิ์แห่งสหสัมพันธ์ของทั้ง 2 กลุ่ม และระหว่างการทำสอบครั้งแรกกับครั้งหลังของแต่ละ
ละกลุ่มด้วย

ผลการวิจัยพบว่า (1) การใช้การศึกษานอกสถานที่เป็นกิจกรรมเสริมบทเรียน
นั้นมีประสิทธิภาพดีกว่าการสอนในชั้นเรียนแต่เพียงอย่างเดียว (2) ไม่ว่าการสอนนั้นจะผ่าน
มาเป็นเวลาเท่าใดก็ตาม การใช้การศึกษานอกสถานที่เป็นกิจกรรมเสริมบทเรียน ย่อมได้ผลมากกว่า
การสอนในชั้นเรียนตามปกติ ในระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายเสมอ.

Thesis Title The Effectiveness of Field Trips in Teaching
 Social Studies at the Upper Elementary level.

Name Mr. Surachai Prasertsauy
 Department of Audio-Visual Communication

Academic Year 1971

ABSTRACT

The purpose of this study is to find out about the Effectiveness of Field Trips as aids to teaching Social Studies at the upper Elementary level. By using mid-year (1971) test score as a guide, students had been equally divided into 2 groups of 40 for each grade namely Pratomsuksa 5,6,7 — having 240 students in all for this study. The first group studied in the classroom as before. But for the second group, a Field Trips had been added after each lesson. A test was administered to the two groups of students after each session on the same subject matter. About two weeks later the same test was given in order to test their memory. By using the means and standard deviation from the score answers to find out the significant differences of the two different group. Z-test and the Correlation of the first and second test were used as well.

From this study it is discovered that: (a) Teaching with Field Trips is more effective than teaching in the classroom alone. (b) No matter how long we have taught in the conventional way it is still hold that teaching with Field Trips in the upper Elementary level has more influence on the students.

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้จะสำเร็จลงด้วยดีไม่ได้ปราศจากความกรุณาในการให้ความช่วยเหลือ
แนะนำ ให้ความรู้ความเข้าใจ และแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จากอาจารย์สุนันท์ ปัทมาคม ซึ่ง
เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย และอาจารย์อรพินธ์ โภชนศา อาจารย์ที่ปรึกษาทางด้านสถิติ

นอกจากนี้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลือและความร่วมมือ
เป็นอย่างดีจากท่านอาจารย์ใหญ่ และครูอาจารย์ รวมทั้งนักเรียนของโรงเรียนพินุลอุปถัมภ์และ
โรงเรียนสมถวิลราชธานี

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านทั้งกล่าวข้างต้น ตลอดจนเพื่อนๆ และบุคคลอื่นๆ ที่มี
ส่วนช่วยให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี

สุรัชย์ ประเสวีรัฐกรวย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
รายการตารางประกอบ	ฅ

บทที่

1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
สมมติฐานของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	4
ขอตกลงเบื้องต้น	4
ความจำกัดของการวิจัย	5
คำจำกัดความของคำที่ใช้ในการวิจัย	5
คุณค่าของวิทยานิพนธ์เรื่องนี้	6
วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
2 การศึกษาขั้นมูลฐาน	11
ประวัติและความเป็นมาของการศึกษานอกสถานที่	11
คุณค่าของการไปศึกษานอกสถานที่	15
ประเภทของการไปศึกษานอกสถานที่	16
การพัฒนาแผนการจัดการไปศึกษานอกสถานที่	18
หลักการจัดการเดินทางเพื่อไปศึกษานอกสถานที่	20

การวางแผนและเตรียมงาน	20
การปฏิบัติขณะเดินทาง	26
การประเมินประสบการณ์	29
3 วิธีดำเนินการวิจัย	33
การเตรียมเก็บรวบรวมข้อมูล	33
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	36
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	37
4 การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูล	40
5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	45
ผลการวิจัย	45
อภิปรายผลการวิจัย	46
ข้อเสนอแนะ	47
บรรณานุกรม	48
ภาคผนวก	50
ประวัติการศึกษา	66

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
1 เวลาทำการสอนนักเรียนหมู่ที่พาไปศึกษานอกสถานที่ของแต่ละชั้น ทั้งโรงเรียนพิบูลอุปถัมภ์ และโรงเรียนสมถวิลราชดำริ	34
2 เวลาทำการสอนนักเรียนหมู่ที่ไม่พาไปศึกษานอกสถานที่ของแต่ละชั้น ทั้ง 2 โรงเรียน	35
3 วันเวลาที่พานักเรียนกลุ่มที่ไปศึกษานอกสถานที่เป็นกิจกรรมเสริม บทเรียนของทั้ง 2 โรงเรียน	36
4 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการสอบครั้งที่ 1 ของนักเรียนกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลองทั้ง 3 ชั้น	40
5 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการสอนครั้งที่ 2 ของนักเรียนกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลองทั้ง 3 ชั้น	41
6 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของการสอนครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 ของ นักเรียนกลุ่มที่ไม่ได้ไปศึกษานอกสถานที่ทั้ง 3 ชั้น	42
7 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของการสอบครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 ของ นักเรียนกลุ่มที่ไปศึกษานอกสถานที่ทั้ง 3 ชั้น	43
8 คำสัมภาษณ์เชิงสหสัมพันธ์	44